

настання відповідних негативних наслідків для здоров'я і життя потерпілої особи або вини (умислу) потерпілої особи. При цьому, у предмет доказування можуть включатися інші факти в залежності від конкретних обставин справи.

В ході розгляду і вирішення цивільної справи предмет доказування може уточнюватися, а факти, що підлягають доказуванню, змінюватися. Трансформація предмета доказування пов'язана, зокрема, з правом сторони змінити предмет або підставу позову, збільшити або зменшити розмір позовних вимог (ч. 2 ст. 31 ЦПК України).

Таким чином, предмет доказування у справах щодо захисту права на безпечне для життя і здоров'я довкілля обумовлюється нормами матеріального права, якими врегульовані відповідні спірні правовідносини, та характеризується необхідним складом юридичних фактів, які підлягають доказуванню.

ГРУПОВИЙ ПОЗОВ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНА СПІВУЧАСТЬ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВВІДНОШЕННЯ

Миколасць В.А., ад'юнкт кафедри цивільного права і процесу НАВС
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу НАВС Чурпіта Г.В.

Законодавство нашої держави на сьогоднішній день не містить норм, які б регулювали підстави та порядок пред'явлення позову до суду про захист прав, свобод та інтересів групи осіб, хоча така необхідність дедалі більше стає очевидною. Інститут групового позову може застосовуватись в будь-якій сфері суспільного життя, де виникають спірні питання права або факту, що є спільними для широкого кола осіб.

Слід зазначити, у науці цивільного процесуального права ще й досі відсутнє єдине розуміння групового позову, а також його співвідношення із спорідненим інститутом процесуальної співучасті. Деякі вчені ототожнюють груповий позов з процесуальною співучастю. Інші автори відзначають значну кількість відмінностей між процесуальною співучастю та груповим позовом, серед яких - призначення зазначених процесуальних інститутів. Так, на погляд Ю.Ю. Трача, завдання інституту співучасті - врегулювання відносин між кількома співучасниками, а призначення групового позову - встановлення особливостей пред'явлення, розгляду, вирішення та виконання однотипних вимог значної кількості осіб. Тому груповий позов - не просто множинність осіб в цивільній справі, а особливий вид позовного провадження, що регулює пред'явлення, розгляд, вирішення та виконання вимог значної кількості осіб. Треті вважають групові позови своєрідним «гібридом» співучасті та представництва.

На наш погляд, при визначенні сутності групового позову слід виходити із юридичної природи позову як зверненої до суду вимоги про захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів. Отже, груповий позов, як і будь-який інший позов, і є саме такою вимогою. Водночас, на відміну від позову у загальному розумінні цієї правової категорії, для групового позову є властивою множинність осіб на боці позивача, адже, на наш погляд, груповий

пред'являється групою осіб для захисту їх прав, свобод чи інтересів. При цьому така група має бути чітко визначеною і кожен її учасник має особисто брати участь у розгляді і вирішенні цивільної справи як співпозивач.

Отже, першою найсуттєвішою ознакою групового позову слід вважати пред'явлення позову до суду визначеною групою осіб із набуттям кожної з них цивільного процесуального статусу позивача. При цьому слід акцентувати: множинність осіб на боці відповідача не є тією ознакою, яка впливає на кваліфікацію позову як групового. На наш погляд, при визначенні юридичної природи групового позову слід враховувати кількісний склад осіб виключно на боці позивача, адже позов - це виключно вимога особи-потенційного позивача. Отже, груповий позов - це вимога групи осіб до порушника її прав, який може бути як одиничним так і множинним суб'єктом. Це жодним чином не впливає на кваліфікацію позову як групового.

Виходячи із наведеної нами ознаки групового позову, ми обстоюємо позицію, що груповий позов за своєю юридичною природою є активною процесуальною співучастю із всіма встановленими цивільним процесуальним законом ознаками указанного інституту.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР ЯК ІНСТИТУТ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНОГО ПРАВА

Вінніченко М.В., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін ННІПП НАВС Якимець О.І

У період становлення в Україні ринкових відносин свобода укладання цивільно-правового договору набуває особливо важливого значення. Товарно-грошові умови функціонування ринку обумовлюють все більшою мірою необхідність використання договірної форми в діяльності суб'єктів господарювання. В цивілізованому суспільстві обов'язково мають існувати правові інструменти, які забезпечують обіг матеріальних та інтелектуальних благ з метою постійного забезпечення його соціально - еко ном іч ного ро звитку.

На нашу думку, в сучасних умовах роль та значення договору значно зросли. Цивільно-правовий договір все активніше виступає як регулятор приватних відносин сторін.

Цивілістична наука традиційно трактує договір в декількох аспектах

договір розглядається як підстава виникнення прав та обов'язків сторін, різновид юридичних фактів, правочинів - дія, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків;

російські науковці обґрунтовують ще один аспект поняття «договір» як домовленості в розумінні результату дій осіб.

Відповідно до ст. 626 ЦКУ договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків. Сукупність погоджених між сторонами умов і становить зміст договору. Істотними умовами договору є ті умови, без погодження яких договір взагалі не вважається укладеним.